

organic news

Serbia
organica

BROJ 30. MAJ 2014.

NACIONALNA ASOCIJACIJA
ZA ORGANSKU PROIZVODNJU

30

NACIONALNA
ASOCIJACIJA
ZA ORGANSKU
PROIZVODNJU

IMPRESSUM

Za izdavača
Nada Mišković,
Nacionalna asocijacija za
razvoj organske proizvodnje
"Serbia organica"
<http://www.serbiaorganica.org>
Molerova 29/a, Beograd
tel: 065 855 68 68
office@serbiaorganica.org
ISSN 2217-9844 (Online)

Menadžer projekta:
Ivana Simić

Glavni i odgovorni urednik:
Jelena Sajić

Saradnici:
Olga Kešelj
Dr Vladan Ugrenović
Dr Vladimir Filipović

Dizajn & prepress:
Ivan Tarle

Izvršna produkcija:
agroCommunications doo

Sadržaj

Vesti i događaji

- Povećane površine pod organskom proizvodnjom
- "Ponuda i potražnja" organskih proizvoda
- Održana Izložba organske proizvodnje
- Konkurs NLB banke: Milion dinara za najbolju ideju

Tema

- Podsticaji u organskoj proizvodnji
- Posebna komisija za inpute u organskoj proizvodnji

Content

Market flow of organic products in Serbia in the last years was drastically increased. Evident is the growth of the retail shops with these types of products. However, positive trend as this one doesn't mean domestic market runs perfectly. Lack of planned production in accordance to interests of major buyers, processors, exporters is still a great problem. Therefore Association "Serbia Organika" works since its foundation on development of the domestic market and export promotion as this is one of its the most important goals. Association made a web based platform "Supply and demand" to boost sale of organic products and to enable farmers to see latest consumers' demands toward varieties and quantities. Via this platform users can exchange information on organic inputs (plant protection products, seeds, seedlings...), machinery and services agricultural holdings provide. ■

The Rulebook on subsidies for organic production in 2014 recently came in force which shows Competent Ministry's position. Rulebook (Official Gazette RS 52/14) was published on 15 May while the deadline for applying for subsidies in organic production is from 1/5-30/6. Rulebook regulates different types of subsidies - milk premium prices, subsidies for: plant production, fuel, plant nutrition, soil enhancers, livestock production. As the one published in 2013 the new one will not improve organic development, especially of organic livestock production, and the big question remains - from 97,4 million dinars how much subsidies will farmers get. ■

The newest, but still unofficial data on land in organic status in the last year show the growth of more than 16%. Total of 7,200 ha includes land in conversion and organic status while in 2012 official data of the Ministry of Agriculture recorded 6,250 ha. Moreover notable is growth of the surface in organic status (around 3,700 ha) for more than 80% in comparison to 2012 when there was 2,000 ha. Still the share of organic land of the total (3.861,472 ha) is insignificant and far more meaningless than it is in the neighbouring countries, especially if favourable agroecological potentials of our country are taken into consideration. Unofficial data show we currently have 218 organic farmers, 19 dealing with the wild collection, 55 processors, 51 exporters, 27 importers and 5 seed producers. ■

Svet

- EU: Postignut dogovor o novim propisima o GMO
- "Svetski marš protiv Monsanto"
- Zelene ciljeve lakše je usvojiti nego primeniti

Povećane površine pod organskom proizvodnjom

Najnoviji, mada još uvek preliminarni, rezultati o obimu površina koje su u toku prošle godine uključene u organsku proizvodnju u Srbiji, pokazuju porast od preko 16 procenata u odnosu na prethodnu godinu. Ove površine obuhvataju preko 7.200 hektara uključujući i one pod punim organskim statusom kao i one koje su u periodu konverzije. Prema zvaničnim podacima Ministarstva poljoprivrede, u 2012. godini one su iznosile 6.250 hektara. Takođe, primetan je porast za preko 80 procenata površina (oko 3.700 hektara) koje su u organskom statusu u odnosu na te površine u 2012. godini (oko 2.000 hektara). Bez obzira na ovo povećanje, udeo ukupnih površina pod organskom proizvodnjom u odnosu na ukupne obradive površine u Srbiji (3.861.472 ha) je maltene beznačajan i daleko manji u odnosu na većinu država u okruženju, naročito ako se uzmu u obzir odlični agroekološki potencijali koje naša država poseduje za proizvodnju ovih sve traženijih proizvoda. Ipak, ohrabrujuća je činjenica da postoji

porast, uprkos tome što su prethodne dve godine bile jako nepovoljne za proizvođače u smislu podrške države. Mere podsticaja namenjene organskoj proizvodnji u 2012. godini su potpuno izostale. Prošlogodišnja sredstva uvećana su za 40 procenata u odnosu na konvencionalnu poljoprivredu, ali nominalan iznos od 8.400 dinara po hektaru za biljnu površinu je mali da bi stimulisao organske proizvođače.

Aktuelnim Zakonom o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju organska poljoprivreda je vezana za konvencionalnu čime su napravljeni prilično neodgovarajući zahtevi za stočare od kojih većina nije mogla ostvariti podsticaje. Isto se očekuje i u ovoj godini.

Napori asocijacije "Serbia organica" da Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine Pravilnikom o korišćenju podsticaja u 2014. godini opredeli veća sredstva za organsku proizvodnju nisu urodila plodom, upravo zbog ograničenja u važećem Zakonu o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Inače, preliminarni podaci pokazuju da je broj organskih proizvođača 218, ((bez uračunatog broja kooperanata za koje će se tačni podaci znati kada budu objavljeni zvanični rezultati MPZŽS) dok je onih koji sakupljaju organske proizvode iz prirode - 19-oro. Semenskom proizvodnjom bavi se pet proizvođača, preradom 55, izvozom 51, a uvozom 27 proizvođača. ■

"Ponuda i potražnja" organskih proizvoda

Nacionalno udruženje za razvoj organske proizvodnje "Serbia organica", pokrenulo je web stranicu "Ponuda i potražnja" u funkciji unapređenja tržišta organskih proizvoda

Promet domaćih organskih proizvoda u Srbiji je poslednjih godina evidentno porastao. Na to su uticali mnogi faktori, među kojima je i podizanje svesti o vrednosti ovih proizvoda i njihov uticaj na zdravlje ljudi. Zbog nedostatka pojedinih domaćih prerađenih proizvoda sve je veći broj kompanija koje se bave i uvozom organskih proizvoda što ukazuje na veliku šansu domaćih proizvođača odnosno prerađivača.

Takođe, vidljiv je i porast broja maloprodajnih mesta na kojima se plasiraju ovi proizvodi, mada su oni još uvek dominantni u većim gradovima, poput Beograda, Novog Sada, Subotice. Pored specijalizovanih pijaca, zelenih pijaca, prodavnica koje se bave prometom zdravstveno bezbedne hrane, gotovo svi trgovački lanci imaju u ponudi organske proizvode. Mnoga gazdinstva su upravo shvativši razliku u profitu između plasiranja primarnih poljoprivrednih proizvoda i prerađenih, ulagala sredstva u podizanje prerađivačkih kapaciteta.

Međutim, i pored ovih pozitivnih trendova, domaće tržište ima i nedostataka. Jedan od njih je taj što mnogi farmeri nemaju unapred planiranu proizvodnju u odnosu na interesovanja većih kupaca, prerađivača, izvoznika.

Zato je od osnivanja, među najvažnijim ciljevima Nacionalnog udruženja za razvoj organske proizvodnje "Serbia organica" upravo i bio razvoj domaćeg tržišta i pomoć pri izvozu ovih proizvoda. U tom cilju sprovedeno je bezbroj aktivnosti - organizovanje prve specijalizovane pijace u Beogradu, realizacija izložbi i festivala, organizovanje nastupa proizvođača na domaćim i stranim sajmovima, realizacija promotivnih kampanja, kao i kontinuirana promocija putem medija.

Nacionalno udruženje za

NASLOVNA	O NAMA	ORGANSKA POLJOPRIVREDA	ZAKONSKA REGULATIVA	KAKO DO SERTIFIKATA
----------	--------	------------------------	---------------------	---------------------

U istom cilju kreirana je, u okviru web prezentacije serbiaorganica.org posebna stranica pod nazivom "Ponuda i potražnja" sa ciljem ne samo da doprinese prometu sertifikovanih organskih proizvoda već i pomogne planiranju proizvodnje u skladu sa potražnjom za određenom vrstom i količinom ovih proizvoda. Pored prometa proizvoda, cilj izrade ove stranice je i pomoć pri nalaženju i plasiranju repromaterijala potrebnog za organsku proizvodnju (sredstva za zaštitu i ishranu bilja, seme, sadni materijal), opremu, kao i dodatnih usluga koja gazdinstva pružaju. Ponuda i potražnja celog lanca vrednosti unutar organskog sektora će na ovaj način biti unapređena. ■

Tema broja: Registracija sredstava za zaštitu bilja

Posebna komisija za inpute u organskoj proizvodnji

Organski proizvođači su u svojoj proizvodnji dužni da primenjuju samo dozvoljena sredstva za zaštitu i ishranu bilja, čiji se spisak nalazi u prilogima Pravilnika o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje ("Sl. glasnik RS" 48/11).

Proteklih godina proizvođači su bili suočeni sa teškoćama pri nabavci sredstava koji se koriste u organskoj poljoprivredi, naročito kad su u pitanju sredstva za zaštitu bilja, ali i sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta. Mali broj domaćih proizvođača se bavio proizvodnjom istih, a uvoznici su se teško odlučivali za uvoz zbog komplikovanih, dugotrajnih i skupih procedura registrovanja ovih sredstava kod nadležne institucije Uprave za zaštitu bilja Ministarstva poljoprivrede. S druge strane, postavila se i ekonomska isplativost zbog još nevelikog broja proizvođača i površina uključenih u organsku proizvodnju.

Nacionalno udruženje za razvoj organske proizvodnje "Serbia organica" je prethodnih godina kontinuirano radila na unapređenju dijaloga sa nadležnima vezano za ovu problematiku, pa je u tom cilju organizovano puno sastanaka, a tema je bila i predmet sednice Stručnog saveta za organsku proizvodnju i dve sednice Grupa za organsku proizvodnju Privredne komore Srbije koje su održane u aprilu i maju, zajedno sa Serbia organikom. Poslednjoj sednici su pored organizatora, predstavnika PKS i Serbia organike prisustvovali i predstavnici Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine - Uprave za zaštitu bilja, Odseka za organsku proizvodnju, predstavnici udruženja proizvođača, predstavnici Regionalnih centara za organsku proizvodnju i sredstava javnog

informisanja u cilju informisanja organiskih proizvođača ali i šire javnosti o novinama u pogledu procedura registracije ovih sredstava.

Profesor dr Ferenc Bagi, direktor Uprave za zaštitu bilja, ovom prilikom je naglasio da je od prvog januara ove godine moguć i postupak priznavanja registracije sredstava za zaštitu bilja koja su, u zemljama članicama EU, registrovana u skladu sa jedinstvenim principima, pri čemu je neophodno da je barem jedan test efikasnosti urađen u zemljama članicama EU koje pripadaju EPPO klimatskoj zoni kojoj pripada i Srbija. Naglasivši da je postupak registracije sredstava za zaštitu bilja vrlo specifična oblast, sa čestim promenama, on je istakao da je potrebno izvesno predznanje, kako bi se postupci registracije odvijali bez većih teškoća.

Bagi je napomenuo da je održan sastanak

predstavnika Uprave za zaštitu bilja, Odseka za organsku proizvodnju, Sektora za agrarnu politiku, Grupe za unapređenje kvaliteta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Ministarstva poljoprivrede i Serbia organike na kome su predstavljena detaljna uputstva u vezi sa postupkom registracije sredstava za zaštitu i ishranu bilja, a da su komunikacije po ovom pitanju nastavljene i dalje sa predstavnicima Serbia organike. On je predložio da se u vezi sa sačinjavanjem liste sredstava za zaštitu i ishranu bilja dozvoljenih u organskoj proizvodnji formira posebna komisija.

ZONALNA REGISTRACIJA
SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA

Prema rečima načelnice Odeljenja za sredstva za zaštitu i ishranu bilja Snežane Savčić-Petrić, na nivou EU se ne registru-

Oštriji propisi za inpute

Na skupu je istaknuto da je u svetu trend zaoštavanja propisa vezano za sve inpute u poljoprivredi i u prerađivačkoj industriji. Zbog toga ova tema o zaštitnim sredstvima u organskoj proizvodnji zahteva kontinuirano praćenje svih novina od strane stručnih lica i stalno ažuriranje liste sredstava, kako se ne bi dešavalo da se proizvodi koji se izvezu vraćaju zbog korišćenja nekih sredstava koja su u međuvremenu "skinuta" sa liste dozvoljenih.

Najkostruktivniji predlog dat na sastanku, koji bi dugoročno rešio problem liste dozvoljenih sredstava za organsku proizvodnju, jeste formiranje posebnog tela, odnosno komisije u okviru Saveta za organsku proizvodnju koju će formirati Ministarstvo poljoprivrede. S obzirom da su zadaci Stručnog saveta utvrđeni članom 7. stav 2. Zakona o organskoj proizvodnji i da je razmatranje stručnih pitanja jedan od zadataka Saveta (u koje se svakako ubraja i pitanje liste dozvoljenih sredstava), rad komisije se može organizovati u okviru Stručnog saveta za organsku proizvodnju ili na drugi način kako je već pravno-formalno moguće. Na predlog Uprave za zaštitu bilja lista članova komisije (stručnog tela) pri Savetu bi se dopunila kompetentnim članovima.

ju sredstva za zaštitu bilja niti sredstva za ishranu bilja. Kada su u pitanju sredstva za zaštitu bilja, na nivou Unije odobravaju se aktivne supstance od kojih se mogu proizvoditi sredstva za zaštitu bilja. U okviru posebnog postupka na nivou EU, od odobrenih aktivnih supstanci "biraju" se one od kojih se mogu proizvoditi sredstva za zaštitu bilja pogodna za primenu u organskoj proizvodnji.

Registracija sredstava za zaštitu bilja, bez obzira da li se koriste u konvencionalnoj ili organskoj proizvodnji, a koja su proizvedena od odobrenih aktivnih supstanci sprovodi se na nivou zemalja članica EU, i to u okviru tri zone (tzv. "zonalna registracija").

Kada su u pitanju sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta, situacija je nešto drugačija. Naime, na nivou EU se vrši samo odobravanje tipova neorganskih đubriva i neorganskih oplemenjivača zemljišta. Od tih tipova, u okviru posebnog postupka na nivou EU "biraju" se vrste i tipovi neorganskih đubriva i neorganskih oplemenjivača zemljišta pogodni za primenu u organskoj proizvodnji. U okviru istog postupka za primenu u organskoj proizvodnji odobravaju se i organske vrste sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta.

Za sve ostale tipove sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta (organsko-neorganske, mikrobiološke ...), koje mogu da se koriste i u konvencionalnoj proizvodnji, ostavljeno je državama članicama EU da uredi taj postupak. Takođe, države članice EU uređuju i način i postupak stavljanja u promet gotovih proizvoda, bez obzira da li se koriste u konvencionalnoj ili u organskoj proizvodnji (sa registracijom, bez registracije, evidentiranje i sl.).

Nedavno je održan sastanak predstavnika Uprave za zaštitu bilja i Odseka za organsku proizvodnju na kome su detaljno dis-

kutovani predlozi izmena i dopuna člana 19. i 21. Priloga 1. i 2. Pravilnika o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje, koji se tiču sredstava za zaštitu i ishranu bilja i oplemenjivača zemljišta dozvoljenih u organskoj proizvodnji, uključujući i izmene koje se tiču izmena i dopuna relevantnih propisa EU. U relevantnim propisima EU u vezi aktivnih supstanci u sredstvima za zaštitu bilja koja se mogu koristiti u organskoj proizvodnji upravo postoje pozivanje na relevantne propise EU o odobravanju tih aktivnih supstanci, odnosno na Listu odobrenih aktivnih supstanci, u kojoj su dati kriterijumi za njihovo odobravanje i primenu. Osim toga, predstavnici Uprave za zaštitu bilja i Odseka za organsku proi-

zvodnju smatraju da je potrebno definisati i termin biodinamičkih preparata.

U pripremi je i program monitoringa ostataka sredstava za zaštitu bilja u hrani biljnog i životinjskog porekla, kojim će, prema rečima Savčić-Petrić, biti obuhvaćeno i voće i povrće iz organske proizvodnje (šljiva, salata, paradajz i pasulj). Voće i povrće koje će se ispitivati na ostatke sredstava za zaštitu bilja je izabrano u saradnji sa Odsekom za organsku proizvodnju, na osnovu strukture proizvodnih površina pod organskom proizvodnjom.

Na sednici je diskutovano i u vezi sa listom sredstava za zaštitu i ishranu bilja dozvoljenih i za primenu u organskoj proizvodnji. Načelnica Odeljenja za sredstva za zaštitu i ishranu bilja je naglasila da sačinjavanje te liste nije propisano Zakonom o organskoj proizvodnji i da je lista koja se sada nalazi na zvaničnom sajtu Ministarstva, odnosno Uprave za zaštitu bilja i Direkcije za nacionalne referentne laboratorije, rezultat dogovora da se lista sačini kao pomoć proizvođačima organskih proizvoda i da ona treba da se posmatra samo kao preporuka, a da proizvođači moraju da se konsultuju sa svojim kontrolnim telima.

Sa sednice je upućen dopis Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine – ministarki Snežani Bogosavljević – Bošković, sa inicijativom da Savet za organsku proizvodnju što pre zakaže sastanak i počne sa radom sa predlogom novih članova, na inicijativu Uprave za zaštitu bilja. ■

Milion dinara za najbolju ideju

NLB Banka već treću godinu za redom organizuje konkurs za izbor najboljeg projekta u oblasti organske proizvodnje i prerade hrane. Pravo da učestvuju na konkursu, koji će trajati tri meseca i biti zatvoren krajem avgusta, imaju individualni poljoprivredni proizvođači sa registrovanim poljoprivrednim gazdinstvom, a projekti moraju biti u skladu sa svim načelima sertifikovane organske proizvodnje i prerade hrane. Za autora najboljeg projekta, po mišljenju stručnog žirija, NLB banka Beograd je pripremila izuzetno vrednu nagradu – milion dinara.

"NLB Banka je trajno posvećena podršci i radu sa poljoprivredom. Konkurs koji svake godine skupi više od 50 prijava sa konstantnim rastom, govori da je organska proizvodnja sve rasprostranjenija i prepoznata kao mogućnost za zaradu, ali i kao način života", izjavio je Vlastimir Vučković, član Izvršnog odbora NLB Banke otvarajući konkurs.

Ovaj projekat podržala su stručna udruženja i organizacije koje se bave organskom proizvodnjom i organizacijom proizvođača – Serbia Organica i Centar za organsku proizvodnju Selenča. ■

Akteri organskog sektora na jednom mestu

Uspešno realizovana Izložba organske proizvodnje u okviru 81. Međunarodnog sajma poljoprivrede u Novom Sadu još jednom je potvrdila ogroman potencijal ovog vida proizvodnje u Srbiji

U okviru 81. Međunarodnog sajma poljoprivrede u Novom Sadu od 20. do 26. maja, mada u senci vandredne situacije koja je zadesila našu zemlju, održana je četvrta Izložba organske proizvodnje koju je organizovalo Nacionalno udruženje za razvoj organske proizvodnje "Serbia organica", krovna organizacija koja objedinjuje celokupan sektor organske proizvodnje u našoj zemlji. Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine finansijski je podržalo izložbu, a ove godine podršku je pružila i Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija (FAO).

Na izložbi se predstavilo oko 40 učesnika organske proizvodnje – poljoprivredna gazdinstva koja se bave proizvodnjom najraznovrsnijeg povrća, žitarica, voća, pečuraka, jaja, prerađivači i distributeri organskih proizvoda, proizvođači repro-materijala za organsku proizvodnju, Centar za organsku proizvodnju u Selenči, lokalna i regionalna udruženja, obrazovne i naučno-istraživačke ustanove i drugi.

PREDNOSTI ORGANSKE PROIZVODNJE

Izlagači, primarni poljoprivredni proizvođači, ali i prerađivači, istakli su da im je dragoceno to što su imali priliku da se predstave širem krugu ljudi, što je način da se o organskoj proizvodnji više čuje i da se potencijalni korisnici upoznaju sa prednostima korišćenja organskih proizvoda, a zainteresovanima za organsku proizvodnju ponude postojeća iskustva.

Izložba je izazvala je veliku pažnju domaćih i stranih posetioaca, a posetio ju je i veliki broj poljoprivrednih proizvođača koji su se interesovali na koji način se postaje organski proizvođač, o potrebnim uslovima i koracima za pokretanje organske proizvodnje, sertifikaciju, podršku nadležnih institucija i slično. Tim povodom je Nacionalno udruženje "Serbia organica" pripremlilo brojnu literaturu iz ove oblasti kao i brošuru koja u sažetim informacijama upućuje na korake uključivanja u organsku proizvodnju i merama podrške

Ministarsrta poljoprivrede i zaštite životne sredine.

Pored toga, na zajedničkom štandu asocijacije "Serbia organica" i Ministarstva poljoprivrede zainteresovani su imali priliku da se detaljno informišu o ovoj oblasti proizvodnje zahvaljujući predstavnicima Serbia organike i savetnicima za unapređenje organske proizvodnje u resornom ministarstvu. U direktnom kontaktu potencijalni organski proizvođači su dobili relevantne informacije, s obzirom da još uvek postoje predrasude o uslovima za otpočinjanje bavljenja ovom proizvodnjom, troškovima potrebnim za kontrolu i sertifikaciju organskih proizvoda..

Posetioci su imali priliku da se upoznaju sa ponudom i degustiraju gotove organske proizvode -razne sokove od voća i povrća, proizvode od aronije, testenine, žitne pahuljice i različite vrste integralnih brašna, veliki izbor lekovitog i začinskog bilja, sušene i mlevene pečurke, nerafinisana ulja i namaze od uljarica, voćna aromatična sirća, ajvare i pasirani paradajz, pasterizovane salate.

Veliki broj stranih posetilaca, uglavnom iz Nemačke, Italije, Holandije, Španije, bio je zainteresovan za izvoz organskih žitarica, voća, povrća, lekovitog bilja, ali i gotovih organskih proizvoda, što je još jedna po-

tvrdna ogromnog izvoznog potencijala koji naša zemlja ima u plasiranju ovih proizvoda i pozicioniranju na stranim tržištima. Nadamo se da će odgovorne institucije u saradnji sa krovnom institucijom organskog sektora, Nacionalnim udruženjem za razvoj organske proizvodnje "Serbia organica", izraditi dugoročniju strategiju intenzivnijeg razvoja organske poljoprivredne proizvodnje u Srbiji kako bi se prirodni resursi sa kojima raspolažemo iskoristili na pravi način.

FAO: PODRŠKA ORGANSKOM SEKTORU

U okviru Izložbe organske proizvodnje održana je i konferencije za novinare na kojoj su govorili predstavnici glavnih učesnika ovog sektora. Predstavnik nadležnog ministarstva, savetnica za organsku proizvodnju Jelena Milić izvestila je prisutne o svim aktivnostima i merama podrške ministarstva u ovoj oblasti, među kojima je istakla i finansijsku podršku organizovanju ove izložbe četvrtu godinu za redom.

Sekretar Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju PKS Nenad Budimović, u okviru koga je, od 2010. godine, aktivna i Grupacija za organsku proizvodnju, istakao je da veliko interesovanje

poljoprivrednika privlači i organska proizvodnje hrane u Srbiji koja je u ekspanziji. Najbolji dokaz za to jeste podatak da se u Srbiji pod ovom proizvodnjom nalazi oko 7.200 hektara poljoprivrednog zemljišta, što je za oko 15 odsto više nego pre dve godine.

”Organska proizvodnja u Srbiji sve je popularnija i ekonomski značajnija. Zahvaljujući potencijalu koji se ogleda u usitnjenom posedu i čistom zemljištu, taj vid proizvodnje može značajno doprineti razvoju ruralnih područja i poljoprivrede u celini. U njegovoj proizvodnji najzastupljenija je ratarska proizvodnja sa 72 odsto, zatim ovčarstvo zauzima 25 odsto dok se povrće gaji na svega tri odsto površina”, kaže Budimović.

Konferenciji je prisustvovao i predstavnik Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija (FAO) s obzirom da je u toku implementacija projekta ”Podrška jačanju kapaciteta i usluga sektoru organske proizvodnje u Srbiji“ koji podržava FAO u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i zaštite životne sredine. Nacionalni me-

nadžer projekta Aleksandar Mentov, prezentovao je ovom prilikom, aktivnosti koje se sprovode i koje su u planu da se spro-

vedu u okviru projekta čiji je cilj podrška organskoj proizvodnji u našoj zemlji.

Primer dobre prakse predstavio je domaćin gazdinstva Šokšić iz Zrenjanina koje se uglavnom bavi proizvodnjom povrća i živinarstvom, istakavši da su oni kao porodična farma jako zadovoljni ovim vidom poljoprivredne proizvodnje i da je četvoročlanoj porodici to osnovni izvor prihoda.

Predstavnici Serbia organike izvestili su o svim aktivnostima udruženja u prethodnoj godini na kreiranju povoljnijeg ambijenta za razvoj ove grane poljoprivrede. Oni su istakli da veliki problem za njih kod lobiranja predstavljaju česte smene donosioca odluka u nadležnom ministarstvu. Ukazali su i na dobru saradnju, u poslednjem periodu, sa Upravom za zaštitu bilja na pojašnjenju procedura registracije sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao važne karike u organskoj proizvodnji. ■

Potrebna pomoć organskim proizvođačima

Zbog teške situacije u našoj zemlji prouzrokovane poplavama, pored pomoći koju učesnici u lancu organske proizvodnje nesebično pružaju ugroženima neophodno je napraviti i plan pružanja pomoći samim organskim proizvođačim u poplavljenim područjima, saglasni su najvažniji akteri u ovom sektoru u Srbiji, krovno udruženje za razvoj organske proizvodnje Serbia Organika, najstarije udruženje organskih proizvođača Terras, Zelena mreža Vojvodine, kao i drugi organski proizvođači i stručnjaci u ovoj oblasti.

Nacionalno udruženje Serbia organika će, zajedno sa svim svojim članovima, nakon preciznog utvrdjanje vrsta i obima štete, napraviti dugoročni plan saniranja šteta u organskoj proizvodnji i predložiti neophodne mere i aktivnosti nadležnim institucijama, na prvom mestu Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine, od kojeg očekujemo i najveću podršku. ■

Podsticaji u organskoj proizvodnji

Površna rešenja za organske proizvođače

Pravilnik o korišćenju podsticaja za organsku proizvodnju u 2014. godini napokon je ugledao svetlost dana, skoro na polovini tekuće godine, što ukazuje na stav nadležnog ministarstva o organskoj proizvodnji.

Pравilnik (Sl. glasnik RS br. 52/14) objavljen je 15. maja, kada je već uveliko tekao rok za podnošenje zahteva za ostvarivanje podsticaja u organskoj biljnoj proizvodnji (od 1. maja do 30. juna). Pravilnikom se regulišu vrste podsticaja - premija za mleko, osnovni podsticaji u organskoj biljnoj proizvodnji, regres za gorivo, regres za sredstva za ishranu bilja i oplemenjivači zemljišta i podsticaji u stočarskoj organskoj proizvodnji.

I ovaj Pravilnik kao i onaj kojim su se regulisali podsticaji u 2013. godini, najblaže rečeno, neće unaprediti razvoj organske proizvodnje, a naročito organskog stočarstva i veliko pitanje koliko će se od predviđenih sredstava u iznosu od 97, 4 miliona dinara plasirati. Ponovo najveći broj organskih stočarskih proizvođača neće ispuniti uslov neophodan za ostvarivanje podsticaja zato što ne poseduju kvalitetna priplodna grla i roditeljska jata.

Drugi Pravilnik (Sl. glasnik RS br. 57/13), kojim se regulišu podsticaji u organskoj stočarskoj proizvodnji, za krave dojišle propisuje samo određene rase grla za koje se mogu ostvariti podsticaji, a one su malobrojne ili ne postoje na teritoriji Srbije i skupe su za nabavku, dok rase koje se tradicionalno gaje u organskoj proizvodnji kao što su simentalca i buša rasa nisu uvršćene, što ukazuje na elementarno nepoznavanje organske proizvodnje. Simentalac je po definiciji mešovita rasa, ali se pokazao kao jako pogodna za gajenje u organskoj proizvodnji i u sistemu krava tele. To je inače najprisutnija rasa u našoj

zemlji i većina malih poljoprivrednih gazdinstava već raspoložu sa grlima te rase. I autohtona rasa buša je, uz simentalca, izuzetno pogodna za sistem krava dojišla jer se pokazalo da izuzetno dobro koristi oskudne planinske pašnjake koje nijedna druga rasa sa ovog podneblja u takvim ekstenzivnim uslovima držanja ne može da iskoristi, a daje meso izvanrednog kvaliteta koje već ima svoju nišu na tržištu.

Ministarstvo poljoprivrede je zaduženo za sprovođenje održive politike ruralnog razvoja, što podrazumeva ulazak u dublju socijalno-ekonomsku oblast opstanka i unapređenja života na selu, gde gajenje stoke i bavljenje proizvodnjom mleka treba da čini okosnicu ekonomije, s obzirom na to da sitna gazdinstva jedino tom vrstom finalnog proizvoda mogu da kapitalizuju ratarsku proizvodnju sa svojih malih poseda.

Površne analize i rešenja nemaju mesta jer se radi o osetljivoj oblasti značajnoj za opstanak i razvoj sela i budućnosti organske proizvodnje. Potencijal sektora mlekarstva za ruralni razvoj može da bude znatno ugrožen ako se ne preduzmu mere koje će manjim proizvođačima obezbediti da opstanu na tržištu.

NEPOZNAVANJE PROBLEMATIKE ORGANSKE PROIZVODNJE MLEKA

Kao jedan od načina da opstanu na tržištu mali farmeri vide priliku u prelasku na organsku proizvodnju mleka što pored pozitivnog uticaja na razvoj i opstanak sela

ima i direktan uticaj na porast asortimana i dostupnost organskih mlečnih proizvoda na tržištu Srbije.

Član 2. stav 5. Pravilnika o korišćenju podsticaja za organsku proizvodnju propisuje da se podsticaji mogu dobiti samo za kvalitetnu priplodnu stoku dok član 15, stav 4, Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. glasnik RS br. 10/13) predviđa proizvodnju minimalne količine od 3.000 odnosno 1.500 litara na području sa otežanim uslovima rada u poljoprivredi kako bi se ostvarila premija za mleko, što pokazuje potpuno nepoznavanje problematike organske proizvodnje mleka.

Sistem genetskog unapređenja stočarstva u Srbiji je baziran na konceptu koji je u razvijenom svetu napušten pre nekoliko decenija te egzistira isključivo zbog velikih finansijskih priliva koje selekcijske službe prikupljaju po ovoj osnovi pri čemu nema realnog efekta na poboljšanje genetskih performansi domaćih životinja.

Sistem je zasnovan na principu praćenja parametara kvaliteta mleka (procenat mlečne masti, procenat proteina mleka) te ukupne proizvodnje mleka po umatičenom grlu. Ovi parametri u genetskom unapređenju grla u organskoj proizvodnji su potpuno nevažni jer su u konfliktu sa samim principima i smislom organske proizvodnje u kojoj se ne forsira ishrana i proizvodnja grla kako bi se postigao maksimalan genetski kapacitet životinja. Dakle, pošto su paragenetski faktori (ishrana, smeštaj, mikroklimat) potpuno drugačiji u

organskoj proizvodnji mlečne krave (kao i ostale vrste i kategorije domaćih životinja) nikada neće dostići svoj maksimalan genetski kapacitet, naročito iz razloga što je većina grla koje se gaje u organskoj proizvodnji simentalске, buša i holštajn-frizijske rase. Dakle, pošto genetsko unapređenje grla može početi od tačke kada je grlo dostiglo svoj maksimum u proizvodnji ili očekivani prosek za datu rasu, za očekivati je da bi bilo potrebno previše vremena da bi se krenulo sa ovim procesom. Uostalom, najveći deo mlečnih krava i u konvencionalnoj proizvodnji koje se vode kao kvalitetna priplodna grla su daleko od proizvodnog proseka za pojedinu rasu. Dakle ne bi trebao da postoji uslov da grla u organskoj proizvodnji mleka moraju biti umatičena.

Preslikavanje koncepta koji je trenutno zastupljen u konvencionalnoj na organsku proizvodnju mleka je neozbiljno i opasno za budući razvoj organskog mlečnog govedarstva u Srbiji. Argumenti za primenu ovakvog koncepta ni u kojem slučaju ne mogu biti potkovani saznanjima iz nauke i struke. Osim toga, ove mere nisu u skladu sa osnovnim postulatima organske proizvodnje navedene u Pravilniku o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje (Sl. glasnik RS", broj: 48/11), (član 32, stav 1, 2, 3) i Zakonu o organskoj proizvodnji član 32. stav 3. Neophodno je uložiti potrebne napore kako bi se omogućio porast organske proizvodnje na selu, imajući u vidu strukturu stočarske proizvodnje u Srbiji i mogućnost brzog prelaska malih farmara u sistem organske proizvodnje. Zakon o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju i Pravilnik o korišćenju podsticaja

za organsku proizvodnju svojim odredbama onemogućuju razvoj organske stočarske proizvodnje u meri koja bi ona mogla da se razvije.

Sistem subvencija po umatičenom grlu ili premije za 3.000 l/kvartalu bi se mogle staviti kao cilj organskog proizvođača mleka koje on mora dostići u nekom vremenu u budućnosti, a nikako kao uslov da on započne organsku proizvodnju mleka. Ovakav sistem doprinosi da se preskoči najveći broj potencijalnih organskih proizvođača u Srbiji, a to su male porodične farme kojih ima oko 600.000, od kojih oko 300.000 sa oko dve hektara zemljišta, jer ne mogu ispuniti ni jedan od potrebnih uslova kako bi ostvarile pomoć od države. Zato je realno i očekivati da najveći deo ovih proizvođača neće ni pokrenuti

organsku proizvodnju, jer se u startu nalaze u nepovoljnijem položaju nego kada bi započeli konvencionalnu proizvodnju. To je iz razloga troškova sertifikacije, manjih prinosa krmnih kultura u organskoj proizvodnji i ostalih problema sa kojima se susreću pri nabavci inputa. Dakle, stvara se klima da farmeri u samom startu odustanu od organske proizvodnje mleka. Zbog ovakvog modela subvencionisanja organske proizvodnje mleka, pored farmera ogromnu štetu trpe i potrošači organskih mlečnih proizvoda kao i prerađivači mleka.

Preporuka je da svi proizvođači organskog mleka dobijaju podsticaje i premije bez obzira na količinu proizvedenog mleka ili pripadanja kategoriji kvalitetnog priplodnog grla. Ono što bi svakako trebalo, jeste da se cena mleka formira na osnovu kvaliteta (% mm, % prot., broj somatskih ćelija, ukupan broj bakterija) kako bi se proizvodilo zdravstveno bezbedno i kvalitetno mleko.

Serbia organika je nekoliko puta dopisima ukazivala nadležnom ministarstvu i aktuelnim ministrima i njihovim pomoćnicima na propuste napravljene u načinu kreiranja uslova za ostvarivanje podsticaja za organsku proizvodnju. Nekoliko sednica Grupacije za organsku proizvodnju je sazvano iz istog razloga i kao rezultat PKS je uputila dopise u kojima se zahtevala hitna izmena propisa odnosno prilagođavanje uslovima u organskoj proizvodnji. Sav dosadašnji napor je bio uzaludan, pa nam ostaje da se nadamo da će novo ministarstvo imati više sluha za ovu problematiku. ■

*Ivana Simić,
generalni sekretar
udruženja "Serbia organika"*

Najpogodniji način korišćenja pokrovnih useva

Izbor optimalnog tehnološkog modela

Različiti uslovi poljoprivredne proizvodnje zahtevaju definisanje najpogodnijeg načina korišćenja pokrovnih useva, ali se na samom početku moraju utvrditi razlozi i postaviti ciljevi za njihovo uvođenje. Ispoljavanje pogodnosti korišćenja pokrovnih useva i jačina njihovog efekta zavisi od lokaliteta i sezone, ali se u pravilno postavljenom pokrovnom usevu gotovo uvek ostvari efekat najmanje dve ili tri pogodnosti. Polazeći od pogodnosti koje omogućavaju određeni pokrovni usevi, ciljeve treba svesti na jedan ili dva primarna i možda nekoliko sekundarnih. Postavljeni ciljevi mogu da budu: obezbediti azot, upravljati organskom materijom, poboljšati strukturu zemljišta, smanjiti eroziju zemljišta, očuvati zemljišnu vlagu, obezbediti suzbijanje korova, uspostaviti biokontrolu štetnih organizama i drugi. Pored pogodnosti pokrovni usevi imaju i potencijalne nedostatke (povećanje troškova za seme, povećanje obima rada, konkurencija za zemljišnu vlagu i hraniva, mogu da privlače pojedine štetne organizme i drugo), što dodatno ograničava mogućnost njihove upotrebe. Postizanje optimalnog tehnološkog modela za zasnivanje pokrovnih useva zahteva znanje da bi se postigao željeni efekat i minimizirali potencijalni nedostaci. Prilikom odabira i postavljanja plana upravljanja pokrovnim usevima treba krenuti od postavljanja plodoreda za duži vremenski period i za svaku parcelu istaći moguću plodosmenu, kao i vremena setve i berbe glavnih useva. Neophodno je takođe u razmatranje uzeti i pitanja kao što su: lokalni agroelološki

uslovi (naprimjer: količina padavina, nastupanje ranih jesenjih i kasnih prolećnih mrazeva,...), potrebe glavnih useva, sistem proizvodnje (organski ili integralni, navodnjavanje ili bez navodnjavanja, konzervacijska ili klasična obrada,...) i slično. Na osnovu sagledavanja svega toga

potrebno je iznaći vremenski period i prostor za zasnivanje pokrovnog useva, odrediti biljnu vrstu, kao i tehnološki model, koja će zadovoljiti postavljene ciljeve.

Prema vremenu setve pokrovni usevi mogu biti zasnovani kao međusevi (nauknadni, postrni, ozimi), a kod širokored-

nih useva mogu se usejavati i u međuredni prostor kao združeni usevi. Takođe pokrovni usevi mogu biti zasnovani kao jednogodišnji i višegodišnji.

Pokrovni usevi kao međuusevi – zasnivaju se u vremenskom periodu između dva glavna useva s ciljem da površina tokom cele godine bude pokrivena biomasom.

Posle berbe glavnog useva, početkom i u toku leta pokrovni usevi se zasnivaju brzorastućim biljnim vrstama (heljda, sirak, sudanska trava i druge), čime se sprečava erozija, obezbeđuje kontrola korova i upravlja organskom materjom. Kod setve u letnjem periodu neposredno posle žetve u uslovima bez navodnjavanja, nameće se problem nedostatka vlage za nicanje pokrovnog useva, pa je setvu neophodno obaviti neposredno pre kiše i vrstama sitnog semena (deteline), za čije klijanje i nicanje ne treba mnogo vlage.

Za setvu pokrovnih useva krajem leta i početkom jeseni, kada je zemljište bez glavnog useva, koriste se ozimie biljne vrste koje su otporne na niske temperature, iz porodice trava, leptirnjača ili kupusnjača. Do setve glavnog useva u ovako zasnovanom pokrovnom usevu biljke formiraju korenov sistem i značajnu količinu nadzemne biomase. Prednosti ovako za-

zemljišne vlage za naredni usev. Uništavanjem pokrovnog useva formira se sloj biljnih ostataka na površini zemljišta (malč), koji čuva zemljišnu vlagu i utiče povoljno na veću infiltraciju vode od padavina, čime se stvaraju povoljni uslovi za zasnivanje glavnog useva. U takvim uslovima direktnom stvom (no till - bez obrade) ili delimičnom obradom (strip till - u trake) vrši se zasnivanje glavnog useva, a formirani malč kasnije u glavnom usevu vrši i kontrolu korova.

Pokrovni usevi kao združeni usevi (Intercropping) – gajenje dva ili više useva zajedno u kome biljne vrste imaju pozitivan kompetitivni odnos, sa ciljem povećanja produktivnosti po hektaru. U združenom usevu često su prinosi useva pojedinačno nešto manji od čistog useva, ali je njihov ukupan prinos veći. Pored toga združeni usevi vrše i funkciju pokrovnih useva, sa svim pogodnostima koje oni pružaju.

U združenom usevu pokrovnost je veća pa se tako utiče na smanjenje erozije. Dva združena useva, ako imaju komplementarne potrebe, efikasnije koriste resurse (svetlost, vodu, hranjive sastojke) nego jedan čist usev, pa ih u združenom usevu dobijaju manje korovi. Leptirnjače mogu da obezbede azot i za druge biljne vrste u

uslovi mogu da utiču na jedan usev više nego na drugi, pa onaj koji nije ugrožen obezbeđuje željeni prihod.

Kod združivanja useva kombinuju se usevi koji nisu srodni (žita sa leptirnjača ili žita sa širokolisnim usevima), što dovodi do većeg ispoljavanja povoljnih efekata. Koriste se biljne vrste tolerantne na zaseničavanje, kao što su: bela detelina, jednogodišnji ljulj, raž, maljava grahorica, krimson detelina, crvena detelina i slatka detelina. Združeni usevi se mogu gajiti u naizmeničnim redovima (npr. konola i ječam), sa istim ili različitim međurednim rastojanjem. Jedan od načina je i gajenje u naizmeničnim pojasevima, širine radnog zahvata mehanizacije, što omogućava da se svaki usev posebno seje, neguje i bere. Takođe praktikuje se gajenje pomešanih useva, koji se često i seju i žanju zajedno (npr. združeni usev ovasa i graška može se koristiti za ishranu stoke, ili se njihova zrna mogu odvojiti nakon žetve). Združivanje se može vršiti i tako što se drugi usev podsejva u postojeći, naknadno (npr. crvena detelina ili lucerka može da se podseje u ozimu pšenicu u proleće).

Treba istaći da kod nas ima malo podataka o korišćenju pokrovnih useva, dok se u svetu ovim pitanjem bavio veći broj naučnih

snovanog pokrovnog useva su poboljšanje structure zemljišta, njegova zaštita u toku zime od erozije, smanjenje ispiranja nitrata i dodavanje organske materije. Uništavanje pokrovnog useva vršiti se dve do tri nedelje pre setve glavnog useva, valjkom za pokrovne useve ili herbicidima. Kašnjenje sa uništavanjem dovodi do rizika da u suvim prolećima biljke potroše veći deo

združenom usevu. Strljika dva useva, ima izbalansirani hranjivi sastav, nego što je to od jednog useva. U združenim usevima smanjuje se problem sa štetočinama, jer im je i lociraje useva i kretanje kroz njega otežano. Pored navedenih povoljnih efekata, združivanje useva doprinosi i povećanju raznolikosti proizvoda na farmi, a takođe i osiguranju useva, jer nepovoljni

radnika. Rezultati ovih istraživanja samo se delimično mogli primeniti u našoj proizvodnoj praksi, budući da se agroekološki uslovi značajno razlikuju. Upravo iz tih razloga na oglednom polju Instituta "Tamiš" u Pančevu 2013. godine zasnovano je demonstraciono polje na kome će se sprovesti ovakva primenjena istraživanja. ■

Institut "Tamiš" Pančevo

EU: Postignut dogovor o novim propisima o GMO

Članice EU postigle su dogovor o novim propisima za uzgoj genetski modifikovanih kultura na teritoriji EU, koji im pružaju mogućnost da ograniče ili zabrane uzgajanje GMO, rekli su evropski diplomatski izvori. I prema sadašnjim propisima, članice imaju mogućnost da zabrane uzgoj GMO koji je odobren na nivou EU, ali bi novi propisi trebalo da tu proceduru učine fleksibilnijom. Uzgoj i prodaja genetski modifikovanih organizama su u EU dozvoljeni, ali pod veoma strogim uslovima.

Uzgoj GMO je veoma kontraverzan u nekim članicama EU, a Evropska komisija je 2010. zemljama članicama i Evropskom parlamentu podnela predlog kojim bi se, između ostalog, članicama pružila veća fleksibilnost u odlučivanju o uzgoju GMO na njihovoj teritoriji.

Sporazum, koji 12. juna treba da potpišu ministri za zaštitu životne sredine, usvojen je na sastanku stalnih predstavnika 28 članica EU, posle višegodišnjih pokušaja da se postigne dogovor u toj oblasti.

Procedura odobravanja uzgoja kulture ne vraća se na nacionalni nivo, ali će članice moći da zabrane gajanje GMO na celoj svojoj teritoriji ili delu teritorije.

Osima rizika za zdravlje i životnu sredinu koje već sada zakonodavstvo EU uzima u obzir prilikom odobravanja neke kulture, članice EU će moći da zabrane gajenje GMO kako bi sprečile širenje određenih kultura, kao i zbog planiranja razvoja i korišćenja zemljišta i održavanja javnog reda.

Zemlje članice i sada mogu da se pozovu na zaštitnu klauzulu i zabrane čak i one kulture koje su prošle procenu na nivou EU ukoliko smatraju da predstavljaju rizik za životnu sredinu ili zdravlje. Zemlje članice to i čine, s tim što EFSA redovno daje negativna mišljenja o naučnoj zasnovanosti tih obrazloženja, a novi propisi im pružaju druge osnove za zabranu.

Članice EU koje su protiv uzgajanja GMO, međutim, neće moći da zabrane tranzit tih kultura preko svoje teritorije, rekli su izvori u EU. ■

“Svetski marš protiv Monsanto”

Stotine hiljada aktivista širom sveta pridružilo se 24. maja trećem globalnom Maršu protiv Monsanto, pozivajući na trajan bojkot genetički modifikovanih organizama (GMO) i štetnih poljoprivrednih sredstava. Aktivisti se zalažu za transparentnost proizvodnje hrane, kraju korporativne korupcije hrane, i prelasku na lokalnu, organsku i održivu poljoprivredu. Marš je istovremeno održan na šest kontinenata u preko 50 zemalja i obeležen događajima u preko 420 gradova.

Učesnici marša protiv Monsanto su se iz različitih razloga pridružili protestu. GMO nije dovoljno kontrolisan kako bi obezbedio bezbednost javnosti. Dugoročne, nezavisne, stručne studije se nisu sprovele sve dok se GMO nije našao u hrani za ljude i životinje. U SAD su roto vrata između Monsantoovih zaposlenih, državnih pozicija i zakonodavnog tela dovela su do toga da se ključni ljudi Monsanto nađu na važnim pozicijama u Upravi za hranu i lekove SAD-a, FDA (Food and drug administration) i Agenciji za zaštitu životne sredine SAD-a, EPA (Environmental protection agency).

U Indiji je više od 250.000 poljoprivrednika počinilo samoubistvo jer Monsantoovo Bt seme pamuka nije ispunilo obećanja. Proizvođači u stanju krajnjeg siromaštva su izlaz iz dugova videli u ispijanju Monsantoovog pesticida, i time su okončali svoje živote. Mnogi proizvođači u drugim zemljama su takođe bili životno ugroženi zbog lažnih obećanja, patentiranja semena i bezobzirnih tužbi Monsanto i drugih velikih poljoprivrednih interesa. U mnogim delovima Afrike proizvođači i njihove zajednice su priterani da biraju između gladi ili GMO ishrane.

Otvoreno pismo svetskih naučnika svim Vladama u vezi genetički modifikovanih organizama (<http://www.i-sis.org.uk/list.php>) potpisalo je 828 naučnika iz 84 zemlje, gde je detaljno razrađena zabrinutost zbog GMO i upućen je poziv na hitnu petogodišnju suspenziju GMO useva kako bi se sprovela "sveobuhvatna javna studija o poljoprivredi i ispravnosti hrane za sve". ■

Zelene ciljeve lakše je usvojiti nego primeniti

Evropska unija usvojila je više od 130 ekoloških ciljeva za period između 2010. i 2050. godine koji bi trebalo da pomognu na putu ka "zelenoj" ekonomiji. Međutim, novi izveštaj Evropske agencije za životnu sredinu (EEA) ukazuje da su se članice EU lakše dogovorile o nizu mera i politika za zaštitu čovekove okoline nego što ih sprovode i da će za brojne ciljeve biti potrebne dodatne mere i verovatno više vremena. Otežavajuća okolnost je što za gotovo sve obavezujuće ciljeve rok ističe 2020. godine ili ranije.

U izveštaju "Ka zelenoj ekonomiji u Evropi" ocenjuje se da je ostvaren izvestan napredak ka ciljevima koji će omogućiti prelazak na "zelenu" ekonomiju koja manje zagađuje životnu sredinu i efikasnije troši resurse ali i ističe da do 2020. godine i nadalje treba održati tempo.

"Zelena" ekonomija izbila je na vrh liste prioriteta EU poslednjih godina a novi izveštaj Agencije pruža sveobuhvatnu osnovu za preispitivanje dosadašnjeg napretka, kao i za procenu perspektiva da se postavljeni ekološki ciljevi ostvare u budućnosti.

"Novi izveštaj nam pokazuje da smo bili uspešni kada smo se dogovarali o politikama zaštite čovekove okoline ali da sprovođenje tih politika ostaje izazov", istakao je direktor Agencije Hans Brojninks. U izveštaju se navode 63 pravno obavezujuća i 68 neobavezujućih ciljeva koje je EU postavila za period od 2010. do sredine veka. Za 62 od 63 obavezujuća cilja rok ističe 2020. godine ili ranije.

"Najveći broj ciljeva možemo posmatrati kao privremene mere u tranziciji ka 'zelenoj' ekonomiji jer u većini slučajeva iskorjenjivanje problema zahteva dugotrajne napore koji će se nastaviti i posle 2020. godine", ocenjuju stručnjaci Agencije.

"Zelena" ekonomija predstavlja ekonomski model koji za cilj ima unapređenje prosperiteta efikasnim korišćenjem re-

sursa uz očuvanje prirode.

DOSADAŠNJI NAPREDAK

EU je kao pravno neobavezujući cilj postavila smanjenje potrošnje energije za 20 procenata do 2020. godine. To praktično znači da bi na kraju decenije potrošnja morala da bude malo manja nego što je bila sredinom devedesetih godina prošlog veka, međutim trend je od tada krenuo naviše. Zato će dosezanje tog cilja verovatno zahtevati dosledniju primenu utvrđenih mera, a možda i dodatne podsticajne politike i mere.

Uz politike koje treba da ublaže klimatske promene, EU ima i nekoliko politika za pomoć članicama EU da se na njih adaptiraju.

Kada je reč o zagađenju vazduha, EU je dobro napredovala sa ispunjavanjem projekcija za emisiju štetnih gasova do 2010. godine postavljenih tematskom strategijom o aerozagađenju. Ispunjavanje ciljeva postavljenih za 2020. Godinu zahtevaće

pak dodatne napore. Tako, na primer, u slučaju sadržaja finih čestica u vazduhu članice će morati znatno da ubrzaju aktivnosti kako bi se približile zacrtanim ciljevima.

Na sektoru otpada jedan od neobavezujućih ciljeva je apsolutni pad prikupljenog otpada po stanovniku do 2020. godine. Ako se sadašnji trend nastavi, EU će za malo propustiti da ostvari taj cilj. Ipak, pad količine prikupljenog otpada koji se beleži od 2007. godine ohrabruje, ističu u Agenciji. U EU se reciklira trećina komunalnog otpada ali će, kako se ocenjuje, brojne članice imati velike teškoće da ispune cilj da do 2020. godine recikliraju 50 odsto komunalnog i sličnog otpada.

Prema ranije objavljenim podacima Agencije, najviše otpada u EU reciklira se u Austriji (63%), a slede Nemačka (62%), Belgija (58%) i Holandija (51%).

Reciklaža ne samo da doprinosi smanjenju emisije gasova koji izazivaju efekte staklene bašte u atmosferu, već i manjoj potrošnji vrednih resursa. ■

**Serbia
organica**

НАЦИОНАЛНА
АСОЦИЈАЦИЈА
ЗА ОРГАНСКУ
ПРОИЗВОДЊУ

O nama

Nacionalna Asocijacija Serbia Organica je krovna organizacija koja udružuje celokupan sektor organske poljoprivrede na teritoriji Republike Srbije.

Serbia Organica je nevladina, nezavisna i neprofitna organizacija.

Serbia Organica je član međunarodnih organizacija IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) i AVALON (Fondacija za unapređenje održivog ruralnog razvoja Centralne i Istočne Evrope).

Serbia Organica je strateški partner državnim i inostranim institucijama u cilju usklađivanja i koordinacije razvoja organske poljoprivrede u Srbiji.

Organska proizvodnja – Naše aktivnosti

Asocijacija svojim aktivnostima doprinosi realizaciji Nacionalnog Akcionog Plana za razvoj organske proizvodnje u Srbiji.

Asocijacija učestvuje u kreiranju zakonske regulative i pravilnika o organskoj proizvodnji.

Asocijacija edukuje proizvođače, prerađivače kao i potrošače o organskoj proizvodnji i organskim proizvodima.

Asocijacija se zalaže za dobijanje olakšica za članove Asocijacije pri nabavci semenskog i sadnog materijala kao i sredstava za ishranu i zaštitu bilja dozvoljenih u organskoj proizvodnji.

Asocijacija organizuje učešće naših članova na sajmovima i izložbama u zemlji i inostranstvu (BIOFACH 2010., 2011. i 2012. u Nirnbergu).

Asocijacija organizuje studijske posete članovima Udruženja.

Organska proizvodnja Posao budućnosti

Jedan od glavnih ciljeva Asocijacije je pružanje neophodne, stručne, pomoći proizvođačima zainteresovanim za organsku proizvodnju.

Ukoliko želite da unapredite svoje znanje i posao pridružite nam se i postanite

ČLAN

Nacionalne Asocijacije

Kao članu Asocijacije na raspolaganju su vam:

- Informacije o organskom sektoru,
- Baza podataka „Ko je ko – Baza organske poljoprivrede Srbije“,
- Informacije o organskoj proizvodnji,
- Informacije o sredstvima za proizvodnju,
- Informacije o sertifikaciji i popustima prilikom sertifikacije,
- Informacije o podsticajnim sredstvima za organsku proizvodnju,
- Informacije o tržištu organskih proizvoda,
- Povoljnija nabavka semena i sadnog materijala,
- Informacije o kreditima,
- Pomoć pri sklapanju ugovora za plasman proizvoda,
- Promocija kroz Bilten Asocijacije „Organske novosti“,
- Promocija putem sajta Asocijacije,
- Popust pri kupovini literature,
- Popust na kotizaciju za seminare i predavanja,
- Popust na studijska putovanja i ekskurzije,
- Popusti za učestvovanje na sajmovima.

Serbia Organica

Molerova 29a, 11000 Beograd

Kancelarija:

„Domaći dućan“

Pijaca Zeleni venac, lokal br.6

Tel/fax +381 11 3283 085

+381 65 855 68 68

e-mail: office@serbiaorganica.org

www.serbiaorganica.org

